

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України щодо
приведення їх у відповідність із законодавством Європейського Союзу
у сфері перевезення небезпечних вантажів»
*(реєстр. № 1193-1 від 20.09.2019)**

Законопроект розроблено з метою створення дієвих законодавчих механізмів для гарантування належного рівня безпеки під час перевезення небезпечних вантажів різними видами транспорту та ефективного виконання міжнародних зобов'язань України з питань перевезення небезпечних вантажів, зокрема Директиви 2008/68/ЄС Європейського Парламенту та Ради про внутрішні перевезення небезпечних вантажів, зобов'язання з імплементації положень якої передбачено Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Його основні новели спрямовані на удосконалення чинних положень Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів», зокрема передбачається: переглянути та оновити термінологічний апарат; визначити перелік прав та обов'язків суб'єктів перевезення небезпечних вантажів; переглянути повноваження й компетенцію органів, які здійснюють державне управління у сфері перевезення небезпечних вантажів; визначити функції, обов'язки і відповідальність уповноваженого з питань безпеки перевезення небезпечних вантажів (консультанта, радника) та інших учасників процесу перевезення небезпечних вантажів. Також пропонується внесення змін до законів України «Про транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про дорожній рух» та «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».

Підтримуючи в цілому законодавчі ініціативи, спрямовані на вдосконалення правового регулювання безпеки у сфері перевезення небезпечних вантажів, водночас вважаємо за доцільне висловити міркування стосовно окремих положень запропонованого проекту.

Так, додаткового змістовного осмислення потребують окремі пропонувані законопроектом зміни до статті 1 Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів» (далі – Закон), що стосуються термінологічного апарату. Зокрема, нова дефініція «вантаж підвищеної небезпеки», на наше переконання, є зайвою, оскільки її визначення поглинається основним базовим терміном, що міститься в Законі, а саме – «небезпечний вантаж». Як вбачається, ідея запровадження цього терміна полягає в класифікації (співвідношенні) небезпечних вантажів за ознаками наявності в їх складі речовин того чи іншого класу небезпеки, зокрема, як пропонується в наведеному визначенні цього терміну – «у разі наявності речовин класу 7». Однак, у разі необхідності встановлення додаткових вимог до перевезення небезпечних вантажів, зокрема, через наявність у їх складі небезпечних речовин відповідного класу небезпеки та/або підвищеного ризику використання вантажу не за призначенням, що, своєю чергою, може призвести до тяжких наслідків, слушним видається передбачити відповідні норми, які б

визначали «особливості перевезення небезпечних вантажів відповідного класу небезпеки, що можуть становити підвищений ризик для перевезення» в основних положеннях розділу IV Закону, а саме у статті 18, яка закріплює умови перевезення небезпечних вантажів.

Також дискусійним є пропонуване в новій редакції визначення терміна «перевезення небезпечних вантажів», зокрема в частині словосполучення «будь-яке перебування небезпечних вантажів у транспортних засобах, цистернах і контейнерах».

Натомість, вважаємо за доцільне передбачити в проекті визначення терміна «тара для перевезення небезпечних вантажів», що, своєю чергою, має забезпечити єдність термінології стосовно тари у всьому тексті законопроекту. Крім того, слід також відмітити, що «тара для перевезення небезпечних вантажів» є важливим елементом у процесі транспортування та зберігання небезпечних речовин, тому пропонується передбачити у проекті положення, які б установлювали вимоги до її експлуатації в залежності від класу небезпеки речовин. У зв'язку з цим сумнівною видається доцільність визначення у проекті таких термінів, як: «вантажні операції з небезпечними вантажами», «інші операції з небезпечними вантажами», «інші учасники перевезення небезпечних вантажів», «пакувальник», «маркувальник», «відповідальний за наповнення», «навантажувач», «розвантажувач», «оператор контейнера, контейнера-цистерни, переносної цистерни», «оператор приймальної споруди», оскільки всі вони пов'язані між собою вимогами щодо експлуатації тари для перевезення небезпечних вантажів.

Крім того, сумнівними видаються положення нової частини другої статті 3 Закону стосовно випадків, на які не поширюється дія Закону. Так, поза дією Закону пропонується залишити випадки перевезення небезпечних вантажів, зокрема «фізичними особами, коли такі вантажі упаковані для роздрібного продажу та призначені для їх особистого споживання, використання в побуті, дозвілля або спорту, за умови, що вжито всіх належних заходів для забезпечення безпеки такого перевезення небезпечних вантажів та дотримано встановлених вимог щодо обмеження їх кількості». На нашу думку, наведене формулювання не має однозначного розуміння, що порушує принцип правової визначеності, створюючи ризики для можливих зловживань. Аналогічні зауваження стосуються випадків перевезення небезпечних вантажів «транспортними засобами, що належать або знаходяться під відповідальністю Збройних Сил України» та «перевезення небезпечних вантажів, які здійснюються з метою проведення аварійно-рятувальних робіт та інших невідкладних робіт».

Також слід відмітити, що статті 20¹, 20², якими пропонується доповнити Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» (ідеться про процедуру видачі (продовження), відмови у видачі (продовженні) свідоцтва про допущення транспортних засобів до перевезення визначених небезпечних вантажів та відповідно про погодження та оформлення маршруту руху транспортного засобу під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів), потрібно розглядати в контексті правовідносин, пов'язаних із наданням адміністративних послуг під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів. У зв'язку з цим, а також

ураховуючи вимоги щодо відповідності пропонованих приписів принципам адміністративної процедури, запровадженої Законом України «Про адміністративну процедуру», вважаємо за доцільне передбачити в проекті відповідні положення стосовно можливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності адміністративного органу у сфері перевезення небезпечних вантажів, та поновлення порушених прав юридичних і фізичних осіб у порядку адміністративного оскарження відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру» та/або в судовому порядку.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*